

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi K. C. i S. C.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w R.
z dnia 26 maja 2010r., wydanego w sprawie
w sprawie z wniosku PGE Dystrybucja Ł. - Teren Spółki Akcyjnej
Rejon Energetyczny R.
przy uczestnictwie K. C. i S. C.
o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 czerwca 2012 r.,
zażalenia uczestników postępowania
na postanowienie Sądu Rejonowego w R.
z dnia 20 października 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w R. postanowieniem z dnia 20 października 2011 r. odrzucił skargę K. i S. C. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 26 maja 2010 r. sygn. akt I Ns ... wydanego w sprawie z wniosku PGE Dystrybucja Ł.–Teren S.A. Rejon Energetyczny R. z udziałem skarżących, o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej. Odrzucenie skargi nastąpiło z powodu niewskazania wartości przedmiotu zaskarżenia.

W zażaleniu na to postanowienie uczestnicy zarzucili, że brak było podstaw do wzywania ich do wskazania „wartości przedmiotu sporu”, ponieważ przedmiotem sprawy, objętej skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia, nie była kwota pieniężna, ale zasiedzenie służebności gruntowej, stąd należna opłata miała charakter stały, wynosiła 200 zł i została uiszczona (art. 39 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; Dz.U. Nr 1657, poz. 1395 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sprawa o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej jest niewątpliwie sprawą o prawa majątkowe i takiej kwalifikacji nie zmienia fakt, że opłata sądowa należna od wniosku w takiej sprawie, czy też od apelacji lub skargi kasacyjnej, jest stała i wynosi 200 zł.

Art. 424⁵ k.p.c. wśród wymagań stawianych skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie wymienia obowiązku oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o prawa majątkowe. Brak jest jednak podstaw do przyjęcia, że w skardze wniesionej w sprawie o prawa majątkowe, strona nie ma obowiązku określenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Obowiązek ten wyprowadzić należy z przepisu art. 398⁴ § 3 zd. 1 in fine k.p.c. do którego odesłanie, w sprawach nieuregulowanych w dziale VIII tytułu VI księgi I kodeksu postępowania cywilnego, zawiera art. 424¹² k.p.c. Niewskazanie przeto przez skarżących, mimo prawidłowo doręczonego wezwania, wartości przedmiotu zaskarżenia, prowadziło do odrzucenia skargi.

Nie można jednak pominąć, że skarga podlegała odrzuceniu a limine z innych przyczyn.

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje stronom od orzeczenia sądu drugiej instancji. Jedynie w wypadkach, jak stanowi § 2 tego przepisu, wyjątkowych, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, skarga może być wniesiona także od orzeczenia sądu pierwszej instancji, jeżeli strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych i nie jest możliwa zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. Strona, wnosząc skargę od takiego niezaskarżonego orzeczenia sądu pierwszej instancji, obowiązana jest, zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wykazać, że przesłanki te w danej sprawie zachodzą (por. m. in. postanowienie SN z dnia 19 stycznia 2006 r., II CNP 2/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 112).

Skarga uczestników, dotycząca postanowienia sądu pierwszej instancji, tych szczególnych wymogów nie spełnia. Przede wszystkim nie zostało w niej wskazane jakie podstawowe zasady porządku prawnego narusza kwestionowane postanowienie w sposób, który czyni je niezgodnym z prawem. W skardze skarżący co prawda stwierdzają, że niezgodność z prawem wynika z „uznania zasady jednolitości własności państwowej” trafnie jednak wskazują, że zasada ta nie obowiązuje, zatem postanowienie nie może pozostawać z nią w sprzeczności. Rzeczą skarżących było wykazanie naruszenia przez kwestionowane postanowienie obowiązujących zasad porządku prawnego.

Niewątpliwie nie został spełniony warunek nieskorzystania z przysługujących stronie środków prawnych dla zaskarżenia orzeczenia w zwykłym trybie. Ponadto, jak przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to nieskorzystanie musi mieć przyczynę wyjątkową w znaczeniu obiektywnym. Oznacza to wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia strona musi wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak

ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc, uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. m.in. postanowienia z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 113; z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, LEX nr 738094; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008 nr 4, poz. 114; z dnia 10 sierpnia 2010 r., II CNP 38/10, LEX nr 603890; z dnia 12 maja 2011 r., II BU 10/10, LEX nr 863955).

Z akt sprawy I Ns ... wynika natomiast, że uczestnicy od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 26 maja 2010 r. wnieśli apelację, jednakże, na skutek nieopłacenia jej przez profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego uczestników, została ona odrzucona (k. 278). Tym samym w żaden sposób nie można uznać, że nieskorzystanie przez uczestników z przysługującego im wówczas środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych przyczyn w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3, art. 397 § 2 i art. 385 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.